

Бессараб А. О.

<https://orcid.org/0000-0003-3155-5474>

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В ІТАЛІЇ

*Стаття присвячена психологічному консультуванню як ключовій складовій процесу адаптації українських дітей в Італії. Мета дослідження – всебічне висвітлення особливостей психологічного консультування як складової адаптації українських дітей в Італії в умовах вимушеної міграції, з урахуванням специфіки їхніх психосоціальних проблем, методологічних підходів та організаційних практик допомоги. У процесі наукового дослідження використано загальнонаукові методи пізнання: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація та порівняння. Результати дослідження показують, що проблематика психологічної адаптації українських дітей в Італії має багатофакторний та комплексний характер. Зроблено висновок, що високий рівень дистресу спостерігається як у дітей, так і в їхніх опікунів, що зумовлено не лише досвідом війни та вимушеного переселення, а й наявністю соціально-культурних бар'єрів інтеграції. Серед найбільш значущих викликів адаптаційного процесу виступають психологічний дистрес, випадки булінгу у шкільному середовищі, соціальна ізоляція, житлова нестабільність, мовні й фінансові труднощі, а також невизначеність у майбутньому та прагнення повернутися додому. Показано, що зазначені проблеми мають не лише індивідуальний, а й груповий вимір, впливаючи на соціальну динаміку та згуртованість спільнот переміщених осіб. Встановлено, що у сфері психологічного консультування застосовуються методики, адаптовані до міжнародних стандартів і водночас пристосовані до локальних умов. Доведено, що до найбільш поширених інтервенцій належать кризова первинна допомога (PFA), психосоціальні практики в «дружніх до дитини» просторах і школах, системи скринінгу та маршрутизації на основі RHS-15, сімейне консультування у *consultori familiari*, а також короткі протоколи й цифрові інструменти, зокрема *Problem Management Plus*. Показано, що ці підходи забезпечують як стабілізацію стану дітей у кризових умовах, так і формування довготривалих механізмів адаптації, серед яких розвиток емоційної грамотності, підтримка батьківських компетенцій і соціальна інтеграція. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для вдосконалення програм психологічного консультування та соціальної інтеграції дітей-біженців.*

Ключові слова: психологічне консультування, адаптація, українські діти, Італія, підтримка.

Постановка проблеми. З початком повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 р. мільйони громадян були змушені покинути свої домівки та шукати захисту за кордоном. Італія стала однією з ключових країн прийому українських мігрантів, серед яких більшість становлять жінки з дітьми. Така демографічна структура переселення зумовила специфіку соціальних і психологічних викликів, оскільки саме діти та підлітки належать до найбільш вразливих категорій у ситуації вимушеної міграції. Переживання травматичного досвіду війни, розлука з близькими, невизначеність майбутнього та потреба

інтеграції в нове культурне середовище суттєво впливають на психічне здоров'я неповнолітніх і вимагають системної психологічної підтримки.

Актуальність дослідження зумовлена не лише масштабами цього явища, а й комплексністю проблем, з якими стикаються українські сім'ї в Італії. У громадах виникають не поодинокі випадки, а групові запити, пов'язані з психологічним дистресом, булінгом у школах, соціальною ізоляцією та житловою нестабільністю. У цих умовах психологічне консультування набуває особливого значення як інструмент стабілізації емоційного стану, розвитку адаптаційних механізмів



та сприяння інтеграції дітей у нове середовище. Саме тому вивчення ролі психологічного консультування в процесі адаптації українських дітей в Італії є важливим як у науково-теоретичному, так і в практичному вимірі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання психологічного консультування як складової адаптації українських дітей в Італії є достатньо висвітленим у зарубіжній науковій літературі, адже більшість джерел, поданих у списку, належать міжнародним та італійським авторам і організаціям, тоді як вітчизняних досліджень із цього напрямку менше. Значний внесок у розуміння проблеми зробили зарубіжні науковці, зокрема Р. Беноні (R. Benoni) та співавтори [4], які на основі змішаних методів дослідження показали, як соціоекологічний контекст впливає на психічне здоров'я українських біженців в Італії, у тому числі дітей. У свою чергу, Всесвітня організація охорони здоров'я [8] ще раніше розробила практичні рекомендації щодо психологічної першої допомоги, які сьогодні широко застосовують у програмах підтримки переселенців. Важливими є й аналітичні матеріали Світового банку [9], що розкривають ризики втрати людського капіталу серед українських дітей та пропонують механізми збереження їхнього психоемоційного благополуччя.

Серед вітчизняних авторів варто виокремити О. Боковець і М. Михайлюк [1], які у своєму дослідженні звернули увагу на специфіку соціальної роботи з українцями в Італії, наголошуючи на важливості поєднання психологічної підтримки та інтеграційних заходів. Водночас міжнародні організації, зокрема UNHCR [5; 11] та UNICEF [6], презентували узагальнені звіти щодо умов перебування українських дітей та впровадження програм психологічної допомоги. Додатково вагоме значення має «Atlante sai» [3], де відображено практики італійської системи прийому та інтеграції, що безпосередньо стосуються неповнолітніх.

Для аналізу проблеми використовувалася також експертна література з сучасних інтернет-видань, зокрема стаття О. Петренко [2], яка висвітлює запуск у 2023 р. спеціалізованого проекту психологічної допомоги українцям в Італії, а також звіти ISMU [12], що надають змогу оцінити загальні міграційні тенденції.

Попри достатню кількість наукових і практичних напрацювань, відчувається нестача систематизованого матеріалу саме з проблеми психологічного консультування дітей-біженців, що потребує інтеграції знань із різних джерел. Тому

в цьому дослідженні інформацію було проаналізовано, погруповано й систематизовано у світлі обраної теми.

Постановка завдання. Метою дослідження є всебічне висвітлення особливостей психологічного консультування як складової адаптації українських дітей в Італії в умовах вимушеної міграції, з урахуванням специфіки їхніх психосоціальних проблем, методологічних підходів та організаційних практик допомоги. Для досягнення цієї мети передбачено вирішення таких завдань: проаналізувати основні психологічні труднощі, з якими стикаються українські діти і їхні батьки/опікуни; визначити найбільш ефективні методики та інтервенції, застосовувані у сфері психологічного консультування; окреслити державні й міжнародні програми, спрямовані на підтримку психічного здоров'я дітей-мігрантів; а також окреслити роль психологічного консультування як інструменту соціальної інтеграції та підвищення адаптаційного потенціалу в суспільстві, що приймає.

Виклад основного матеріалу. З початком повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 р. Італія стала однією з ключових країн прийому українських громадян, змушених залишити свої домівки. Міграційні потоки мали виразно гендерно-вікову специфіку: більшість переселенців становлять жінки з дітьми, що пояснюється правовими обмеженнями на виїзд чоловіків призовного віку та необхідністю забезпечення безпеки неповнолітніх. Така демографічна структура переміщення створює особливі виклики у сфері психологічної адаптації, оскільки саме діти та матері є найбільш уразливими категоріями в ситуації вимушеного переселення.

За офіційними даними Операційного порталу УВКБ ООН, станом на 31 липня 2025 р. в Італії було зареєстровано 177 370 осіб з України зі статусом біженців [10], з яких майже 54 тисячі – діти (≈37%) [12]. Масштабність цього явища визначає його суспільну значущість: у місцевих громадах формуються не поодинокі, а системні групові запити, пов'язані з психологічними травмами та дистресом.

Наукові дані підтверджують високий рівень поширеності психічних розладів серед переміщених осіб. Так, дослідження у провінції Верона, проведено у листопаді 2022 – квітні 2023 р., в якому взяли участь 224 особи, виявило, що 55,6% опитаних українців перебували в зоні ризику психологічного дистресу, 40,8% відповідали критеріям ПТСП за шкалою ITQ, а 13,3% – критеріям комплексного ПТСП. Крім того, підвищена ймовірність

розвитку ПТСР була статистично пов'язана зі стресогенними чинниками у взаємодії з державними інституціями, освітнім середовищем та роботою, а також з елементами соціальної мережі в країні прийому [4].

Психологічні проблеми українських дітей та їхніх батьків/опікунів в Італії мають комплексний характер і поєднують індивідуальний досвід переживання травми із соціально-культурними бар'єрами інтеграції. Однією з найбільш поширених проблем є психологічний дистрес. За даними Світового банку, серед українських дітей віком 11–19 років 16% демонструють виражений дистрес, що відповідає критеріям серйозного психічного розладу за шкалою К6, тоді як серед батьків/опікунів цей показник становить 24% [9]. Така кореляція між станом дорослих і дітей свідчить про міжгенераційний характер проблеми: емоційна нестабільність батьків безпосередньо віддзеркалюється в психічному стані неповнолітніх.

Важливою сферою прояву труднощів є шкільне середовище, яке мало б сприяти соціалізації й інтеграції. Проте дані опитувань показують, що 31% українських дітей у школах Італії стикаються з булінгом, а 19% не знайшли друзів після переїзду [9]. Відсутність соціальних зв'язків і досвід ізоляції посилюють відчуття самотності та тривожності. Водночас наявність дружніх відносин має протекторний ефект та асоціюється з нижчим рівнем дистресу, що підтверджує вирішальну роль соціальної інтеграції в збереженні психічного здоров'я дітей.

Не менш вагомим чинником є житлова нестабільність. Опитування зафіксували, що значна

частина родин у перший період після прибуття проживала в родичів чи знайомих (30%), в італійських сім'ях, які надавали житло безкоштовно (22,7%), у соціальних центрах (16%) або при церкві (6%) [1]. Така форма проживання, з одного боку, відображає солідарність громади, що приймає, а з іншого – створює додаткове психологічне навантаження через тимчасовість і залежність від сторонньої підтримки. Діти особливо гостро відчують цю нестабільність як втрату безпеки та контролю над життям.

Ключовими чинниками дистресу залишаються соціально-економічні бар'єри. Понад 74% українських переселенців відзначили труднощі з адаптацією до нових умов життя в Італії [1]. Серед основних перешкод вони називають незнання італійської мови (64,9%), брак коштів для самозабезпечення (60,4%), труднощі з вирішенням повсякденних проблем (55%), незадоволеність підтримкою з боку держави (49,5%), неможливість знайти роботу (43,2%) та постійне прагнення повернутися додому (41,4%). Ці фактори істотно обмежують інтеграцію, посилюють відчуття безнадійності та знижують психологічну стійкість як у дорослих, так і в дітей.

Таким чином, можна зробити висновок, що психологічні проблеми українських дітей в Італії формуються під впливом взаємодії кількох чинників: травматичного досвіду війни й вимушеного переселення, нестабільності соціально-побутових умов, а також недостатньої інтеграції в шкільному та суспільному середовищі. Це зумовлює необхідність системного підходу до психологічного

Таблиця 1

Найбільш виражені психологічні проблеми українців в Італії

Психологічна проблема	Опис
Психологічний дистрес	Високий рівень тривоги та емоційного виснаження в дітей і дорослих, що взаємно підсилюють один одного
Булінг у школі	Акти агресії з боку однолітків, які викликають у дітей відчуття небезпеки та підривають їхню довіру до нового середовища
Соціальна ізоляція	Відсутність нових дружніх зв'язків, що формує почуття самотності та знижує емоційну стійкість; наявність друзів зменшує дистрес
Нестабільність житла	Тимчасові умови проживання, залежність від сторонньої допомоги, які породжують почуття невпевненості та нестійкості
Мовний бар'єр	Відсутність знання італійської мови ускладнює навчання, соціальні контакти та загальну адаптацію
Фінансові труднощі	Брак ресурсів для забезпечення базових потреб, що формує додатковий психологічний тиск і посилює тривожність
Труднощі з працевлаштуванням у дорослих	Неможливість знайти роботу створює відчуття безперспективності, що негативно впливає і на дітей
Невизначеність і прагнення повернутися додому	Стан «очікування» та неможливість будувати нові життєві орієнтири в країні перебування

Джерело: систематизовано авторкою на основі [1; 9].

консультування, який має охоплювати як індивідуальний, так і колективний рівень підтримки (табл. 1).

Політика Італії щодо організації психологічної допомоги українським мігрантам після початку війни в Україні характеризується багаторівневим та ком'юніті-орієнтованим підходом, що поєднує державні та недержавні ініціативи, а також міжнародні програми, спрямовані на посилення психосоціальної підтримки. Особливу увагу в цьому контексті приділено залученню самих українських громад до процесів допомоги. Так, з 2022 р. UNHCR Italia у партнерстві з INTERSOS розгорнув програму Community Outreach Volunteers, у межах якої українці брали участь у діяльності за принципом «peer-to-peer». Ця програма включала проведення тематичних групових обговорень із питань психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, а також доступу до охорони здоров'я, житла й працевлаштування. Важливим елементом було також збирання даних про бар'єри доступу до послуг, що надавало змогу корегувати стратегії допомоги на основі реальних потреб спільноти [11].

Віталійській практиці психологічної підтримки дітей і підлітків, які опинилися в умовах вимушеного переселення, застосовують різноманітні методики, що базуються на міжнародних рекомендаціях та адаптовані до локального контексту.

Одним із ключових напрямів є кризова *первинна допомога (Psychological First Aid, PFA)*, яка використовується для роботи з дітьми та їхніми сім'ями в первинних пунктах прийому й у закладах освіти. PFA розроблена ВООЗ та закріплена в міжвідомчих керівництвах IASC для надзвичайних ситуацій і передбачає надання негайної, але ненав'язливої підтримки. Її мета полягає в стабілізації стану людини, зниженні відчуття тривоги та створенні базового відчуття безпеки. Для дітей цей підхід має особливе значення, оскільки надає змогу швидко зменшити гострі реакції на травматичні події, сприяє емоційній регуляції й підвищує готовність до подальших етапів психологічної допомоги [8].

Другим важливим напрямом виступають *психосоціальні інтервенції* у «дружніх до дитини» просторах (child-friendly spaces) та шкільних середовищах. У таких просторах реалізуються структуровані групи підтримки, ігрові та арт-терапевтичні практики, а також модулі з емоційної грамотності й антибулінгові програми. Формат Blue Dots, організований UNICEF та UNHCR, є прикладом інтеграції психосоціальних

заходів у місця, де діти отримують не лише захист, але й можливість взаємодіяти з ровесниками в безпечному середовищі. Подібні шкільні проєкти, які реалізуються за участю НУО (неурядових організацій), мають подвійний ефект: з одного боку, вони зменшують дистрес і сприяють психічній стабільності, а з іншого – формують соціальні навички, що полегшують інтеграцію в громаду, що приймає [6].

Важливою практикою є також скринінг психічного здоров'я та маршрутизація дітей і підлітків, які демонструють ознаки емоційного дистресу. Для цього використовують інструмент Refugee Health Screener-15 (RHS-15), валідований у контексті роботи з біженцями. Він надає змогу виявити потенційні випадки депресії, тривожних розладів та симптомів ПТСР на ранніх стадіях, після чого дітей скеровують до спеціалізованих служб – дитячо-підліткових психіатричних відділень (NPIA) чи консульторіїв. Така система раннього виявлення є особливо цінною для неповнолітніх без супроводу, оскільки дає можливість своєчасно організувати доступ до відповідної допомоги [10].

Окреме місце посідає сімейне консультування, яке проводиться у *consultori familiari*. Цей підхід базується на мультидисциплінарній моделі, де одночасно працюють психолог, соціальний працівник і педіатр. Таке поєднання спеціалістів дозволяє комплексно оцінювати як психологічний стан дитини, так і соціально-економічні умови сім'ї, що безпосередньо впливають на процес адаптації. Сімейне консультування охоплює роботу з батьківськими компетенціями, підтримку в подоланні міграційного стресу та формування ефективних стратегій взаємодії з дітьми в новому соціальному середовищі [10].

У контексті сучасних тенденцій важливу роль відіграють цифрові інструменти та короткі протоколи психологічної допомоги. Прикладом є Problem Management Plus (PM+), адаптований італійською мовою та застосовуваний для підлітків і родин, які переживають легкий або помірний рівень дистресу. Цей протокол є структурованою програмою, яка надає змогу за відносно короткий час (зазвичай 5–7 сесій) опрацювати ключові проблеми, навчити навичок вирішення стресових ситуацій та підвищити здатність до саморегуляції. Використання таких методик у школах і територіальних сервісах робить психологічну підтримку доступнішою та менш стигматизованою, оскільки допомога інтегрується в повсякденне середовище дітей і сімей [7].

Отже, у практиці психологічної допомоги українським мігрантам в Італії простежується системний підхід, який поєднує міжнародно визнані методики кризового втручання, психосоціальні інтервенції в безпечних просторах, ранній скринінг та маршрутизацію, сімейне консультування й використання інноваційних цифрових протоколів. Така багаторівнева модель забезпечує різні форми доступу до допомоги й надає змогу ефективніше реагувати на різноманітні психологічні потреби дітей і підлітків у ситуації вимушеної міграції.

На державному рівні значну роль відіграє мережа SAI, яка забезпечує індивідуалізований соціально-психологічний супровід сімей і неповнолітніх. Ця мережа функціонує на основі операційних посібників та визначених ліній дій, а у 2024–2025 рр. була істотно розширена та стандартизована, що свідчить про прагнення держави надати допомогу більшій кількості людей і зробити її уніфікованою та якісною. Паралельно в окремих регіонах, зокрема у Мілані, було впроваджено рутинний скринінг психічного здоров'я для неповнолітніх без супроводу з використанням Refugee Health Screener-15 (RHS-15). Цей інструмент є валідованим для контекстів біженців і вже апробований в італійських приймальних осередках, що засвідчено емпіричними дослідженнями. Таким чином, італійська система поступово переходить від реактивних форм допомоги до проактивного моніторингу психічного стану мігрантів, що дає змогу виявляти проблеми на ранніх етапах.

Важливу роль у реалізації міжнародних стандартів захисту відіграють також UNICEF та UNHCR, які створили в Італії спеціальні простори під назвою «Blue Dots». У цих центрах організовано дитячі зони, де забезпечується первинна психосоціальна підтримка для дітей та їхніх сімей, що прибувають з України. Такі простори виконують не лише функцію безпечного середовища, але й стають своєрідними комунікативними хабами, де сім'ї отримують інформацію та доступ до сервісів [3].

Особливого значення набуває й діяльність церковних та благодійних організацій, які в співпраці з психологами та духовенством створюють інтегровані моделі допомоги. Відомо, що в Італії було організовано надання безкоштовних і конфіденційних психологічних консультацій для українських біженців. Десять психологів працювали як у форматі особистих зустрічей, так і через онлайн-консультування, що робило допомогу доступнішою. Сеанси проводилися на базі храмів

і приміщень, де збираються українські віряни, а це дозволяло поєднувати психологічну підтримку зі стабілізуючою духовною опікою. Керівник проєкту підкреслював, що такий підхід сприяє гармонійному поєднанню духовного та психологічного супроводу, де допомога психолога доповнюється присутністю священника [2].

Отже, політика Італії щодо організації психологічної допомоги українським мігрантам вирізняється інтегрованістю та багатовекторністю. Вона включає державні програми індивідуального соціально-психологічного супроводу, міжнародні ініціативи з акцентом на ком'юніті-орієнтованих підходах, а також активну участь релігійних і благодійних структур. Така модель дозволяє охопити різні групи населення та створює умови для системної підтримки, яка поєднує психологічні, соціальні та духовні виміри.

Висновки. Проблематика психологічної адаптації українських дітей в Італії постає як багаторфакторна та комплексна. Дослідження свідчать про високий рівень дистресу серед дітей та їхніх опікунів, що пов'язано не лише з досвідом війни та вимушеного переселення, а й із соціально-культурними бар'єрами інтеграції. До найсуттєвіших викликів належать психологічний дистрес, поширені випадки булінгу в школах, соціальна ізоляція, житлова нестабільність, мовні й фінансові труднощі, а також невизначеність у майбутньому та прагнення повернутися додому. Ці проблеми мають як індивідуальний, так і груповий характер, що зумовлює їхній вплив на цілі спільноти переміщених осіб.

У сфері психологічного консультування застосовують методології, які відповідають міжнародним стандартам та адаптовані до локальних умов. Зокрема, ідеться про кризову первинну допомогу (PFA), психосоціальні інтервенції в «дружніх до дитини» просторах та школах, системи скринінгу та маршрутизації на основі інструментів на кшталт RHS-15, сімейне консультування в *consultori familiari*, а також короткі протоколи й цифрові інтервенції, як-от Problem Management Plus. Ці підходи спрямовані як на стабілізацію стану дітей у кризових умовах, так і на формування довготривалих механізмів адаптації, що включають розвиток емоційної грамотності, підтримку батьківських компетенцій та соціальну інтеграцію.

На державному рівні політика Італії щодо психологічної підтримки українських мігрантів характеризується поєднанням інституційних програм та міжнародних ініціатив. Мережа SAI забезпечує

індивідуалізований соціально-психологічний супровід сімей і неповнолітніх, розширюючи й стандартизуючи практики допомоги. UNICEF та UNHCR створили простори «Blue Dots», що надають дітям і родинам безпечне середовище та первинну підтримку. Важливим доповненням є діяльність церковних і благодійних організацій, які поєднують психологічні та духовні аспекти допомоги. Така багатовекторна модель надає змогу забезпечити системність і доступність підтримки, інтегруючи кризові, профілактичні та довготривалі інтервенції в єдиний комплекс заходів адаптації.

Список літератури:

1. Боковець О. І., Михайлюк М. В. Особливості соціальної роботи з українськими переміщеними особами в Італії. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. № 96. С. 15–25. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.96.03>.
2. Петренко О. В Італії з 1 травня стартує новий проєкт із надання психологічної допомоги українцям. *afisha.it*, 2023. URL: <https://www.afisha.it/ucrainians/v-italii-z-1-travnia-startuie-novuj-proiekt-iz-nadannia-psykholohichnoi-dopomohy-ukraintsiam/> (дата звернення: 12.10.2025).
3. *Atlante sai 2022. Rapporto annuale sai sistema di accoglienza e integrazione. Rete sai*, 2023. URL: <https://www.retesai.it/wp-content/uploads/2024/01/Rapporto-SAI-2022-nel-2023-compressed.pdf> (дата звернення: 12.10.2025).
4. Benoni R., Sartorello A., Paiola E., Berti L., Sorina M., Varischi G., Marchiori F., Tardivo S., Rimondini M., Moretti F. Exploring socio-ecological context and mental health of Ukrainian refugees in Italy through eco-map: a mixed-methods study. *Journal of Migration and Health*. 2025. № 12. P. 100351. <https://doi.10.1016/j.jmh.2025.100351>.
5. Community outreach volunteers in Italy. *unhcr.org*, 2024. URL: <https://www.unhcr.org/it/sites/it/files/legacy-pdf/SUMMARY-REPORT-COV-2022-2024-English.pdf> (дата звернення: 12.10.2025).
6. Emergenza Ucraina: la risposta in Italia. *unicef.it*, 2024. URL: <https://www.unicef.it/ucraina-risposta-italia> (дата звернення: 12.10.2025).
7. Linee guida per il sistema informativo per il monitoraggio delle prestazioni dei consultori familiari (sicof). *kc-usercontent.com*, 2023. URL: https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/4624460d-da56-01fc-8b6f-a2cc597f19c1/49840fa1-f403-49bb-a532-7f8799b2e648/LG_SICOF_V1.7.pdf (дата звернення: 12.10.2025).
8. Organizzazione mondiale della sanità. Psychological first aid: guide for field workers. *oms*, 2011. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44615/9789241548205-ita.pdf> (дата звернення: 12.10.2025).
9. Protecting human capital during episodes of forced displacement: Ukrainian children in Italy. *World bank*, 2025. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099515102272517822/pdf/IDU-134b74d7-fc5a-4337-9ab5-a41f069c746c.pdf> (дата звернення: 12.10.2025).
10. Refugee health screener – 15 (rhs-15). *refugeehealthta.org*, 2012. URL: https://www.refugeehealthta.org/wp-content/uploads/2012/09/RHS15_Packet_PathwaysToWellness-1.pdf (дата звернення: 12.10.2025).
11. Ukraine refugee situation. *unhcr.org*, 2025. URL: https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine?gsid=7eca4a2b-fdbb-4149-bb94-a779810ebc46&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.10.2025).
12. XXIX Rapporto sulle migrazioni 2023 – comunicato stampa 13.2.2024. *ismu.org*, 2024. URL: https://www.ismu.org/xxix-rapporto-sulle-migrazioni-2023-comunicato-stampa-13-2-2024/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.10.2025).

Bessarab A. O. PSYCHOLOGICAL COUNSELING AS A COMPONENT OF ADAPTATION OF UKRAINIAN CHILDREN IN ITALY

The article focuses on psychological counseling as a key element in the adaptation process of Ukrainian children in Italy. The aim of the study is to comprehensively highlight the features of psychological counseling as a component of the adaptation of Ukrainian children in Italy in conditions of forced migration, taking into account the specifics of their psychosocial problems, methodological approaches and organizational practices of assistance. The research employed general scientific methods of cognition: analysis, synthesis, generalization, systematization, and comparison. The results demonstrate that the issue of psychological adaptation of Ukrainian children in Italy is multifactorial and complex. It is concluded that a high level of distress is observed both among children and their caregivers, caused not only by the experience of war and forced displacement but also by the presence of socio-cultural barriers to integration. The study reveals that the most significant challenges in the adaptation process include psychological distress; cases of bullying in the school environment; social isolation; housing instability; language and financial difficulties; as well as uncertainty about the future and the desire to return home. These problems are shown to have not only an individual but also a collective dimension, affecting social dynamics and the cohesion of displaced communities. It is

established that in the field of psychological counseling, methods are applied that are adapted to international standards while also tailored to local conditions. The findings confirm that the most common interventions include psychological first aid (PFA); psychosocial practices in child-friendly spaces and schools; screening and referral systems based on RHS-15; family counseling in consultori familiari; as well as brief protocols and digital tools, such as Problem Management Plus. These approaches are shown to provide both stabilization of children's condition in crisis situations and the development of long-term adaptation mechanisms, including the cultivation of emotional literacy, support of parenting skills, and social integration. The practical significance of the study lies in the possibility of using its results to improve psychological counseling programs and the social integration of refugee children.

Keywords: *psychological counseling, adaptation, Ukrainian children, Italy, support.*

Дата першого надходження статті до видання: 04.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.05.2026